

TRELLEBORGS KOMMUN

Hållbarhetsrapport 2021

Innehåll

Inledning.....	1
Kapitel 1 – Omvärlden ska in!.....	2
Omvärldsbevakning och samarbeten	2
Innovation, forskning och utveckling.....	2
Kapitel 2 – Alla ska med!	4
Social hållbarhet – alla ska med!	4
Barn och unga i fokus – <i>Barnbokslut</i>	4
En jämställd kommun	6
Tillgänglig fysisk miljö	6
En levande landsbygd	6
Omsorg av våra äldre.....	7
Kapitel 3 – Genomtänkt resurshushållning.....	8
Trelleborgs natur, sjöar och hav	8
Hållbar energi	10
Avfall och utsläpp	11
Kapitel 4 – Bästa livskvalitet	12
En trygg livsmiljö.....	12
God infrastruktur och ett hållbart resande	13
Närhet till natur och hav.....	13
En meningsfull fritid.....	14
Folkhälsa	14
En ljus framtid för Trelleborg.....	14

Inledning

Trelleborgs kommun har en vision om hur vi vill att det ska vara att bo och verka i kommunen i framtiden, som alla i kommunen har ett gemensamt ansvar att verka för. Trelleborgs kommuns vision är:

”Trelleborg ska vara en framgångskommun med hög livskvalitet och en långsiktigt hållbar tillväxt.”

2017 beslutade kommunfullmäktige att anta en hållbarhetspolicy med årlig uppföljning i form av en hållbarhetsrapport. Policyn pekar ut fyra inriktningar för Trelleborgs kommun i arbetet med tillväxt, hållbarhet och framtidsfrågor:

- ✓ *Omvärlden ska in!*
- ✓ *Alla ska med!*
- ✓ *Genomtänkt resurshushållning!*
- ✓ *Bästa livskvalitet!*

Hållbarhetsrapportens kapitel utgår från policyns fyra inriktningar. Rapporten är samtidigt en sammanfattning av kommunens styrdokument, strategier och planer inom exempelvis miljö, energieffektivisering, landsbygdsutveckling, klimatanpassning och bevarandet av vår natur- och kustmiljö.

På samma sätt kan man läsa hållbarhetsrapporten som Trelleborgs kommuns bidrag till FN:s 17 globala mål – Agenda 2030. Det är dock Trelleborgs kommun, utifrån kommunens förutsättningar och behov, som sätter agendan för arbetet, men effekten på de globala målen ska vara lika stark.

Inom ramen för de inriktningsmål som kommunfullmäktige har beslutat för mandatperioden bedriver den kommunala verksamheten aktiviteter som stödjer hållbarhetspolicyn. Och även övriga styrdokument som är framtagna inom olika områden som bidrar till en god livsmiljö, tillväxt och kommunens attraktivitet. Den sittande majoriteten i kommunfullmäktige har för åren 2020-2023 pekat ut trygghetsfrågan samt barn och ungas uppväxtvillkor och fritid som prioriterade för kommunens verksamhet. Även ambitionen att öka attraktiviteten för näringslivet i kommunen genom framtidstro, innovation och tillväxt. Områden som hållbarhetsrapporten följer upp.

Trots ett år där coronapandemin har haft stora konsekvenser för alla invånaren i Trelleborg och Sverige som helhet, ägnar sig årets rapport i stor utsträckning åt allt som trots pandemin har genomförts. Trelleborgs kommun följer upp och analyserar kontinuerligt konsekvenserna av Covid-19, vilka i hög grad har påverkat många av de ambitioner och mål kommunen har.

Kapitel 1 – Omvärlden ska in!

Kommunens verksamheter ska skapa utvecklande samarbeten med aktörer i sin omvärld, ta vara på bästa teknik och kunskap och våga pröva nya vägar.

Omvärldsbevakning och samarbeten

Trelleborgs kommun har av Region Skåne pekats ut som en viktig ort för regional utveckling. Kommunen har arbetat fram strategier för att stärka vår bidragande del till regionen och det pågår många regionala samarbeten, inte minst med kommunerna i södra och sydvästra Skåne.

Trelleborg en del av Malmö Lund-regionen

Malmö Lund-regionen (MLR) är en plattform för ökad kommunal samverkan för att möta dagens utmaningar. För att stödja och bidra till utveckling och tillväxt har fem arbetsgrupper tagits fram digitalisering, näringsliv, fysisk planering och infrastruktur, miljö & klimat samt framtida kompetensförsörjning.

EU i Lund

Kommunfullmäktige har beslutat att samverka med Lunds kommun om att etablera ett Europa direktiv i Lund för perioden 2021 till och med 2025. Detta är ett nätverk av informationskontor runt om i EU.

Förnybar energi i syd

Trelleborgs kommun deltagandet i *Energivision Syd* försätter. Energivision Syd är en förening som arbetar till att Trelleborgs och Skurups kommuner ska tillsammans bli självförsörjande på 100 procent förnybar energi.

Friskt vatten – en gemensam fråga

Under 2020 har Vattenrådet gått med i *VattenAtlas*; ett kartverktyg för vattenstrategisk planering inom *Malmö Lund-regionens* samarbete. Vattenrådet planerar för 2021 är att fortsätta vattenvård inom de tre kommunerna, samt informera markägare och brukare, i syfte av att uppnå god status i Trelleborgs vattendrag.

Vägledning för cirkulär upphandling

Cirkulär upphandling ska främjas i projektet "Cirkulära Skåne" 2019-2021. Inköparna i organisation ska stimuleras till att göra hållbara val. I projektet ingår kommunerna Ystad, Trelleborg, Eslöv, Höör, Helsingborg Malmö samt Region Skåne och Länsstyrelsen.

Trygghet och säkerhet

Trelleborgs kommun ingår i ett nätverk avseende trygghet och säkerhet. Kommunerna i sydvästra Skåne deltar.

Samverkan under pandemin

Länsstyrelsen i Skåne har haft en samordnande funktion under pandemiåret. Kommunerna har under 2020 har ett flertal olika slags forum och samverkan för att på ett enhetligt sätt hantera pandemins konsekvenser.

Innovation, forskning och utveckling

Trelleborgs kommun arbetar systematiskt med frågor kring tillväxt, hållbarhet och utveckling, vilket är naturligt då Trelleborg växer sett till antalet invånare och staden är i förändring. I planering av stadsutveckling och verksamhet tittar man på ny teknik, innovativa lösningar och effektiv resurshållning.

Digitalisering

Kommunens centrala digitaliseringsarbete ska få effekt på bred front på hela kommunens verksamhet. Sedan 2018 har kommunen en positiv utveckling vad gäller digital mognad som helhet, men det finns fortsatt utmaningar att ta sig an. Den kommungemensamma e-tjänstplattformen utökas, modern teknik testas och förs in i verksamheten och kommunikationen med och mot medborgarna är under utveckling.

Klimatkunskap

Trelleborgs kommun och Lerums kommun deltar i ett forskningsprojekt om värmeböljor. Med utgångspunkt från den varma sommaren 2018 ska samhällets beredskap och anpassningsförmåga vid framtida extrema väderförhållanden och ökande temperaturer erhålla ett bättre stöd. *Värme-ökartor* från satellitbilder och djupintervjuer om erfarenhet från 2018 skapar en nulägesbild att utgå från i arbetet framåt.

Tång som energi

Trelleborgs kommun deltar i två projekt om innovativa lösningar för användning av tången i havet. Projektet *Rest till Bäst* undersöker möjligheten att tillverka biokol av tång. Resultaten är lovande, biokolet håller hög kvalitet och miljögifter reduceras under framställningen. I EU-projektet *Greater Bio* ska nya förslag på regler, tillstånd och metoder för insamling av tång tas fram. Projektet ska ta fram ett koncept för en affärsmodell för insamling och användning av tången. Parallellt med projekten görs en undersökning av djuret tångloppa som lever längs vår kust.

Vätgas som drivmedel

Projektet *Nordic Hydrogen Corridor* ska skapa en vätgaskorridor i Europa. Projektet fokuserar på att bygga en tankstation i Trelleborg. Under hösten 2020 bilades en arbetsgrupp för att driva projektet. Långsiktigt är målsättningen att starta vätgasproduktion i Trelleborg.

Självkörande bussar

En extern part har utrett möjligheterna för en självkörande buss i Trelleborg. Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten och begärt att arbetet fortgår med att ta fram en åtgärdsplan.

Kapitel 2 – Alla ska med!

Utanförskapet i Trelleborgs kommun ska försvinna. Jämställdhet, jämlikhet och delaktighet ska prioriteras.

Social hållbarhet – alla ska med!

Ett förslag till strategi för social hållbarhet har skickats på remiss till nämnderna och de kommunala bolagen. Förslaget med remissvar ska behandlas i kommunfullmäktige under våren 2021. Strategin ska vara vägledande för ett Trelleborg där alla invånares förutsättningar och behov ska beaktas.

Barn och unga i fokus – *Barnbokslut*

Barnbokslut görs varje år för att följa upp kommunens barnrättsarbete utifrån FN:s barnkonvention som numera är en del av svensk lagstiftning. Respektive förvaltning har inkommit med underlag angående det viktigaste som hänt under 2020 samt i en del fall lyft fram utmaningar gällande barnrättsarbetet.

Sysselsättning för unga

Trelleborgs kommun erbjuder ungdomar feriejobb inom kommunala verksamheter och föreningsliv. Arbetet har utvecklats till att även innefatta feriejobb under sportlov, påsklov och höstlov och under pandemiåret 2020 lyckades man utöka antalet tjänster avsevärt. Bland annat sysselsattes nästan 90 ungdomar inom ramen för det kommunövergripande projektet *Ung i Sommar*, i vilket ungdomar från årskurs 9 och uppåt arbetade med lokalvård, parkarbete samt gatuarbete.

Kommunens har ett aktivitetsansvar, en uppsökande verksamhet för ungdomar i åldern 16-19 år som varken arbetar eller studerar. Uppdraget är att inom 24 timmar kontakta ungdomar för att motivera dem att i första hand återuppta sina studier, alternativt stötta dem i att hitta ett arbete och aktivera sig i föreningslivet.

Barn och ungas delaktighet

Under 2020 har ett flertal elevmedborgarförslag behandlats. Exempelvis ett förslag från elevrådet på Pilevallskolan om duschväggar i omklädningsrummen. Under 2020 har duschbås installerats på samtliga skolor till följd av förslaget. Särskilt viktigt är att ytterligare stärka barns rätt till delaktighet och inflytande samt att barn och unga har kunskap om sina rättigheter enligt barnkonventionen. Tjänstepersoner från kommunen har deltagit i Barnombudsmannens utbildningstillfällen om tolkning och tillämpning av barnkonventionen.

Barnperspektivet arbetas in i exploateringsprojekt. Ett av kriterierna i projektet *En miljon idéer* är investeringar i barns fritid. Barn har samma rätt som vuxna att lämna förslag och rösta fram bästa idé. I samverkan med skolorna kom 38 % av förslagen till *En miljon idéer* 2020 från barn i förskola till grundskolans åk 6.

Implementering av arbetssättet EST – Effektiv Samordning för Trygghet, som innebär att trygghetsvårdare och polis kan informeras om otrygga platser.

Aktiviteter för en meningsfull fritid

Trelleborgs kommun arbetar med flera aktiviteter och projekt riktade till unga invånare. Ett exempel är mötesplatsen UKM – Ung Kultur Möts – som genom åren haft stor betydelse för kommunens ungdomar. Kultur- och evenemangsenheten har under året medverkat vid poesifestivalen *Sustainable Poetry*, 5-årsparaden och ett stort Ssapande skola-program.

Biblioteket har satsat på filmande boktips för barn. Kulturskolans nystartade projekt *Rösträtt* når alla barn i förskolan. En pedagog från Kulturskolan besöker förskolorna för sång- och musikstunder. Rösträtt handlar både om att använda rösten på rätt sätt och att barn har rätt att göra sina röster hörda och bli lyssnade på.

Olika aktiviteter har erbjudits under skolloven. På sportlovet medverkade 22 föreningar och 2 500 flickor och 2 800 pojkar provade på olika aktiviteter. Sommarlovskul, inklusive sommaronsdag på olika platser i kommunen och SommarTorg, hade över 7000 deltagartillfällen, samtliga aktiviteter var kostnadsfria för deltagarna.

Ungdomsenheten har under året startat Pop up-gården; aktiviteter har arrangerats på olika platser och barn och unga har även lotsats vidare till föreningsliv eller fritidsgårdar. Under pandemin har många aktiviteter förlagts utomhus där fritidsledarna har jobbat tillsammans med trygghetsvårdarna.

STARKA är ett samarbete som dragit igång mellan kultur- och fritidsförvaltningen, RF-SISU Skåne, lasarettet Trelleborg och Friskis & Svettis. Målgruppen är patienter på lasarettets överviktsmottagning, i åldern 12-15 år. Syftet är att främja rörelseglädje och välbefinnande. Under hösten har en grupp ungdomar haft flera träningspass tillsammans.

Under 2020 har ett 20-tal föreningsledare utbildats i barnkonventionen, i samarbete med Unicef.

Räddningstjänsten har fortsatt att utbilda 5-åringar om brand och första hjälpen. På grund av pandemin har endast 75-100 förskolebarn har utbildats.

Mötesplatser och tillgänglighet för barn och unga

Tillsynsarbete avseende exempelvis förskolor, skolor, idrottslokaler, konstgräsplaner och gummibaserade lektyr har gjorts. Tillsyn av rökfria miljöer har utökats, bland annat vid lekplatser.

Tillsyn och kontroll har även skett på 150 lekplatser. Tre lekplatser har försetts med belysning, vilket främjar möjligheterna till lek och utveckling i utomhusmiljö, samt skapar tryggare miljö under kvällstid. Därtill har två nya lekplatser projekterats; en naturlekplats i Gislövs Strandmark samt en kombinerad boulebana och lekplats i Beddingestrand.

Ett stadsmiljöprogram har tagits fram där ett kapitel fokuserar på barn och unga i staden. Att förskolor och skolor planeras som allt större enheter innebär stora utmaningar i att planera för barn och ungas möjligheter att röra sig fritt i staden, utan att vara beroende av vuxna.

En gång- och cykelväg har anlagts på Engelbrektsgatan. Under Trafikantveckan delades cykelhjälm ut till barn som passerade. Det pågår dessutom ett samarbete med olika skolor i syfte att skapa säkra skolvägar.

Trygga uppväxtvillkor

Barnahus Söderslätt startade 2020, vilket kommunen är mycket stolt över. Barnahus är ett samarbete mellan polis, åklagarmyndighet och socialtjänst i Svedala, Trelleborg och Vellinge samt barn- och ungdomspsykiatri. När en anmälan om våld eller övergrepp kommer till socialtjänsten eller polisen, samlas de olika professionerna på Barnahus och planerar tillsammans vad som ska göras, vilket bland annat kan innebära krisstöd till drabbade barn och föräldrar.

Medarbetare inom socialförvaltningen har utbildats i *Hela barn*, en barnfokuserad samtalsserie för föräldrar som separerat och har svårt att samtala om frågor som rör det gemensamma barnet. Ett antal föräldrar har erbjudits samtal.

Antalet orosanmälningar gällande barn och unga ökar och fler blir aktuella inom socialtjänsten. Det finns behov av att förstärka och utveckla samverkansformer mellan olika verksamheter och samhällsaktörer. Ett utvecklingsarbete har skett genom att det numera finns två ungdomscoacher med uppdrag att finns till på ungdomarnas arenor. Samverkan ska ske med skolan, arbetsmarknadsförvaltningen, trygghetsvårdar, fritidsgårdar, polis och psykiatri. En utmaning är att kunna möta situationen bland ungdomar vad gäller kriminalitet och droganvändning.

En jämställd kommun

Kommunfullmäktige har beslutat om tre aktiviteter som ska bidra till en mer jämställd kommun under 2021:

- ✓ *Alla förtroendevalda och tjänstepersoner i Trelleborgs kommun ska regelbundet utbildas i jämställdhet.*
- ✓ *All individbaserad statistik i verksamhetsplaner, delårsrapporter och årsredovisningar ska i normalfallet utgå ifrån könsuppdelad statistik.*
- ✓ *Varje förvaltning ska fastställa och följa upp tre för verksamheten relevanta områden för jämställdhetsintegrering. Kommunledningsförvaltningen ansvarar för övergripande uppföljning.*

En grundutbildning om jämställdhetsintegrering inleds våren 2021.

Tillgänglig fysisk miljö

Kommunfullmäktige har 30 november 2020 beslutat om ett nytt arbetssätt för tillgänglighetsfrågorna. Ansvar för tillgänglighetsfrågorna lyfts tydligare in i förvaltningarna och ansvar för tillgänglighetskommittén flyttas från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden. Målen för tillgänglighet arbetas in i nämndernas verksamhetsplaner och ersätter därmed tidigare målprogram för tillgänglighet. Tillsammans med statlig medfinansiering har ett flertal busshållplatser tillgänglighetsanpassats.

En levande landsbygd

Landsbygdsstrategin handlar om att tydliggöra hur kommunen ska arbeta för att säkerställa Trelleborg som en livskraftig och inkluderande kommun, oavsett var i kommunen man bor. Extra resurser har lagts på att driva landsbygdsutvecklingen framåt och ansvara för implementering och uppföljning av kommunens landsbygdsstrategi.

Arbete och projekt för en levande landsbygd

Flera satsningar har gjorts för att främja landsbygdsutveckling och ökad synlighet av landsbygden. Kommunen blev projektpart i Leader-projektet *All utveckling är lokal 2020-2022*. Syftet är att på lång sikt stärka lokala initiativ, individer och grupper på Söderslätt för att på ett hållbart sätt behålla eller utveckla service, handel och andra samhällsfunktioner på landsbygden.

En digital webbkarta har tagits fram för att lyfta natur- och kulturupplevelser på landsbygden. Här kan besökaren ta del av bilder, filmer och information från ett urval av kommunens natur- och kulturmiljöer.

I samarbete mellan olika förvaltningar fick tre sommarvikarier i uppdrag att spela in filmer från ett antal kulturmiljöer för mobilappen TikTok som många unga använder. Syftet var att nå en yngre målgrupp. En del av filmklippen på TikTok resulterade i över 1 000 visningar.

En miljon idéer

Landsbygdsmiljonen har ersattes av en *Medborgarbudget* 2020-2021. Budgeten omfattar 5 miljoner kr och är därmed störst i Sverige bland de kommuner som erbjuder en medborgarbudget. För att få stöd i utvecklingsarbetet deltar Trelleborg 2019-2022 i Sveriges kommuner och regioners (SKR) nätverk för medborgarbudget. Trelleborg är först i Skåne att arbeta enligt SKR:s modell. Den första medborgarbudgeten En miljon idéer har 2020 genomförts i kommunens södra landsbygdsområde. Av 116 olika förslag har medborgarna röstat fram investeringar som genomförs; flest röster fick Multiarena hos Gislövs IF, klimatsmart el på Torpalängan i Smygehamn, bro över Diesbäcken, naturlekplats i Gislöv och upprustning av lekplats vid Pärulan i Beddingestrand. En miljon idéer fortsätter år 2021 med det norra landsbygdsområdet med orterna Anderslöv, Alstad, Skegrie och omnejd.

MAMBA

EU-projektet MAMBA har avslutats. Syftet med MAMBA har varit att ta fram mobilitets- och servicelösningar på landsbygden. Tre sammanställda rapporter har tagits fram för att sprida vidare kunskapen. Efter projektet kommer hembygdsföreningen i Södra Åby att jobba vidare med att sprida kunskap gällande mobilitet och driva vidare kontorscaféet vid utvalda tillfällen. Berörande utflykterna för äldre har ett underlag lagts fram till beslut beträffande möjligheten att driva vidare bussarna.

Omsorg av våra äldre

För att möta de utmaningar som följer med en åldrande befolkning måste hela samhället mobiliseras. Att förebygga behovet av vård och omsorg är angeläget för den enskilda individen, anhöriga och samhället.

Fyra hörnpelare är identifierade för ett gott åldrande:

- ✓ *Fysisk aktivitet,*
- ✓ *Bra matvanor,*
- ✓ *Social gemenskap och*
- ✓ *Delaktighet/meningsfullhet/känna sig behövd*

En plan är planerad att tas fram för ett ännu mer *äldrevänligt* Trelleborg. Under pandemin har Trelleborgs kommun gjort många goda insatser för att skydda och hjälpa de äldre genom en svår period.

Kapitel 3 – Genomtänkt resurshushållning

Alla resurser, såväl naturella, kulturella, humana som ekonomiska, ska användas ansvarsfullt och genomtänkt, företrädesvis i slutna kretslopp. Klimathänsyn ska alltid tas och hållbara transportlösningar prioriteras.

Trelleborgs natur, sjöar och hav

LONA – Lokal satsning på vår natur

Lokala naturvårdsatsningen (LONA), är ett statligt bidragssystem och Trelleborgs kommun har varit framgångsrik genom åren med totalt drygt 25 projekt. Just nu pågår följande projekt:

✓ *Naturplan Trelleborg*

Naturplanen beslutades i kommunfullmäktige under 2020. Nu börjar det viktiga arbetet att implementera planen i kommunens arbete.

✓ *Dalköpingeåns dalgång naturreservat*

Efter många års utredningar och inventeringar är det nu äntligen dags att bilda ett naturreservat i en av kommunens få naturligt *meandrande* ådalar. Reservatet kommer att sträcka sig från havet i söder och upp förbi Dalköpinge kyrka.

✓ *Naturvärden Minnesberg*

Projektet var tänkt att utröna om Minnesbergs skogar kunde bli ett naturreservat. Området har mycket höga naturvärden med flera av våra fridlysta fladdermusarter. Från det att projektansökan skrevs till augusti hann tyvärr delar av den mycket skyddsvärda skogen huggas ner. Om det går att på sikt skydda resterande trädsamlingar kommer att klargöras under 2021.

✓ *Insådd av ängsblommor på kommunal mark*

Minst 3 hektar mark ska sås in med ängsblommor och därefter skötas som äng. Syftet är att gynna bin och andra insekter som pollinerar. Projektet ska vara klart i oktober 2021.

✓ *Huggormar i Smygehuk*

Sveriges sydligaste kustpopulation av huggorm håller till i djurskyddsområdet mellan Smygehuk och Böste. Populationen är noga dokumenterad sedan början av 1980-talet. 2020 färdigställdes ett huggormstängsel som ska hindra ormarna att ta sig in i turistområdet vid Smygehuk. När ormarna vaknar efter sin period i ide så fångas de och undersöks för att sedan släppas igen.

✓ *Bibädd i Alstad*

Förutom mat i form av nektar och pollen behöver de vilda bina även någonstans att bo. I Alstad pågår ett projekt där en bibädd ska anläggas. En liten sandkulle skapas så att sandlevande bin kan bygga sina bo i den. Projektet ska vara klart juni 2021.

✓ *Nya LONA-projekt 2021*

Minst fyra nya LONA-ansökningar skickades in 2020: BatLife Sweden, Naturområde i Fjärdingslöv, kartläggning och borttagande av invasiva arter längs kusten samt projektet ekosystemtjänster i beslutsprocessen. Projektstart planeras efter beslut om bidrag under 2021.

Vattenvård

Sydvästra Skånes Vattenråd har inom ramen för Vellinges-, Trelleborgs-, och Skurups åtgärdsprogram *Sydväståprojektet* genomfört konkreta vattenvårdsåtgärder. Vid Skivarpsåns mynning i naturområdet *Naturmarken* har tre våtmarker anlagts; en sidovåtmark för näringsreduktion och två mindre våtmarker för att skapa reproduktionslokaler för groddjur. I norra delen av Albäcksån har två våtmarker och avfasning av vattendragets branta kanter gjorts. De genomförda åtgärderna kommer att minska näringstransporten till Östersjön samt öka kapaciteten att fördröja höglöden och öka landskapets vattenhållande förmåga.

Mer naturvård i korthet

- ✓ Ett *Leader-projekt* pågår tillsammans med Ståstorpsåns ekonomisk förening och Sportfiskarna om en rad åtgärder längs med ån: informationsskyltar, bord och bänkar samt naturundervisning för skolklasser.
- ✓ Varje år i mars gräver kommunen en ny fin brant till backsvälorna som brukar häcka i Maglarps sandtag. Här bor även cirka 50 olika arter av sandlevande rödlistade insekter. Det är en svår balansgång att försöka gynna både fåglar och bin.
- ✓ Årlig skötsel och tillsyn pågår i områdena Dalköpinge ängar, Äspöholms våtmark, Beddingestrandhed och Fårabackarna med flera områden.
- ✓ Det lilla området Grönan i Klagstorp ska under vintern äntligen få en trygg förbindelse med Klagstorps by.
- ✓ Sedan våren 2020 har kommunen återigen tagit upp arbetet med att ta ett helhetsgrepp över Ståstorpsåns avrinningsområde. Under hösten 2020 har den jordbruksmark som kommunen äger projekterats för avplaning av slänkanter och våtmarker. Statliga medel söks från LOVA och LONA våtmark och om bidrag beviljas kan grävandet komma igång sommaren 2021 eller sommaren 2022. Längre söderut behöver fler projekt startas upp för att ge plats för vatten samtidigt som nya bostäder och kustskydd ska byggas vid åns utlopp.

Nytt miljömålsprogram

Målluppföljningen för Trelleborgs miljömålsprogram 2020 visar på en tämligen god genomförandegrad: Av programmets 76 åtgärder har 31 genomförts helt eller minst till hälften och ytterligare 32 av åtgärderna är påbörjade. Särskilt åtgärderna inom temat *Natur och landsbygd i levande mångfald* kräver en längre tidshorisont än ett halvt decennium, varför de varit svåra att nå i mål med dessa. Ett reviderat Miljömålsprogram med lokala mål till 2030 ska beslutas under 2021.

Klimatanpassning

Trelleborgs kommun har ambitiösa klimatmål. I förarbetet till *Miljömålsprogram 2021-2030* föreslås Trelleborg följa det nationella utsläppsmålet för växthusgaser med 0 (noll) koldioxidekvivalenter till 2045 och genom Borgmästaravtalet är målet att minska växthusgasutsläppen med 40 procent 2010-2030 för kommunens geografiska område. 2010-2018 var minskningen 22 procent.

Upphandling med hänsyn och kvalitet

Upphandling är ett viktigt verktyg för att nå kommunens ambitiösa klimatmål. Under 2020 antog kommunfullmäktige en ny upphandlingspolicy och ett upphandlingsråd inrättades med representanter från samtliga förvaltningar. Syftet med rådet är att skapa ett helhetsperspektiv i utvecklingen av kommunens strategiska upphandlingsarbete som ger ett proaktivt och värdeskapande inköpsarbete.

Samordnad varudistribution

Samordnad varudistribution är sedan hösten 2020 en del av kommunens internservice. All transport av varor till Trelleborgs kommun tas emot på en gemensam distributionscentral i hamnen. Där samordnas leveranserna och distribueras samlat till verksamheterna som får alla varor från olika håll levererade vid ett och samma tillfälle under en dag. Vinsterna är lägre priser, minskade koldioxidutsläpp och tidsvinster samt förbättrad trafiksäkerhet och arbetsmiljö.

Hållbar energi

Energi-och klimatrådgivningen

Energi-och klimatrådgivningen är en kostnadsfri service från kommunen och den tillhandahåller opartisk rådgivning till privatpersoner, små-och medelstora företag, föreningar och ideella organisationer om frågor som rör energieffektivisering, energianvändning, klimatpåverkan och förnybar energi. Rådgivningen finansieras med medel från Statens Energimyndigheten. De vanligaste frågor från privatpersoner rörde installation av solceller och konvertering av värmesystem. Den sista december 2020 avslutades den nuvarande programperioden för Energi- och klimatrådgivningen. Ansökan till ny programperiod 2021-2023 är under beredning.

Cykelarbete som rullar på

Under året har el-lådcyklar har lanserats för uthyrning. Privatpersoner som funderar på att köpa en lådcykel får chansen att låna och testa i 7 dagar. I Trelleborgs kommun lanserades lådcykeln i samband med *Europeiska Trafikantveckan*. Utlåning av cyklarna sker i Trelleborg i samarbete med Fritidsbanken. Intresset för att låna lådcyklarna varit extremt stort. Lådcykel-projektet ligger i linje med kommunens Energiplan samt bidrar till en förbättrad folkhälsa genom minskade luftföreningar.

I september deltog Trelleborgs kommun i den årliga Europeiska Trafikantveckan med temat *Fossilfria resor för alla* där olika intressanta aktiviteter arrangerades; kommunens första elbilsutställning med lokala bilåterförsäljningsföretag digitala föredrag om el-i-trafiken, invigning av en ny cykelbana där gratis hjälm delades ut till cyklister.

Fossilbränslefri kommun

Drivmedlet och tjänsteresorna är fortsatt utmaningen för Trelleborgs ambition att bli en fossilbränslecommun. Som ett led i arbetet att minska tjänsteresornas klimatpåverkan har ett systematiskt arbete kring resefria digitala möten påbörjats, *REDI-projektet*, som bidrar till att vi reser mindre, men kan mötas mer. Ett viktigt mål för arbetet är att se över behovet att revidera riktlinjerna för anställdas resor till att även innefatta möten.

Avfall och utsläpp

Avfallsplan

Trelleborgs kommun har tillsammans med nio andra kommuner, som ingår i SYSAV, tagit fram en ny renhållningsordning. Renhållningsordningen innefattar avfallsföreskrifter och en gemensam kretsloppsplan *Från avfall till resurs*. För avfallsföreskrifterna har en gemensam mall tagits fram, som därefter har lokalanpassats för varje enskild kommun. Den gemensamma kretsloppsplanen består av tre mål och 24 tillhörande indikatorer. Förslaget till ny renhållningsordning har varit föremål för samråd under perioden och antogs i kommunfullmäktige i november 2020.

Ett minskat matsvinn

Under 2020 har måltidsverksamheten introducerat daglig rapportering av serverings- och tallrikssvinn på grundskolorna. En miljögrupp med medarbetare från förskola och grundskola har bildats. Gruppens inledande uppgift är att planera för kommande utbildningsinsatser under 2021, om hur vi bättre tar tillvara matsvinn i tillagningen, samt utveckla gemensamma temaveckor för att påbörja arbetet på förskolorna. Under "matsvinnsvicka" har skolorna gjort olika lokala åtgärder utifrån sitt aktuella läge. Tallriks- och tillagningssvinn samt andel ekologiskt registreras systematiskt varje dag på alla grundskolor. Stort fokus har legat på att utbilda personalen gällande måltiders klimatpåverkan. Detta arbete kommer att fortsätta och utökas.

Under 2020 har måltidsavdelningen tagit nya tag kring hållbarhet och miljö på flera fronter. En miljögrupp har bildats som består av kockar från förskola till årskurs 9. Gruppen har planerat aktiviteter tillsammans med måltidschefen.

Handlingsplan mot mikroplaster

Arbetet med att genomföra *Handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster* har fortsatt. Tillsyn av kommunens konstgräsplaner och lekplatser med gummibaserade fallskyddsytor startade redan 2019. Under 2020 aktiverades de berörda nämnderna och kommunala bolagen att arbeta med handlingsplanens elva delprojekt; åtgärder för konstgräsplanerna, lekplatserna, dagvattenrening, nedskräpning med mera. Under 2021 fortsätter arbetet med åtgärder för konstgräsplanerna, spolplatta och portabla båtvtvättar i småbåtshamnarna, insatser angående nedskräpning, dagvattenrening mm liksom samarbetet med förvaltningar och bolag.

Lokal kemikalieplan

En lokal kemikalieplan är under framtagande med *Miljösamverkan Skånes* förslag som underlag. Under 2021 tar en särskild arbetsgrupp fram ett förslag till plan, som remitteras till samtliga nämnder och kommunala bolag, för att därefter antas av kommunfullmäktige.

Giftfri miljö

Kommunens miljöfunktion fattade under 2020 beslut om att endast ogräsättika får användas som bekämpningsmedel på kommunens fastigheter samt om riktlinjer för tillståndsprövning vid ansökan om yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel i vattenskyddsområden. Under 2020 arbetade avdelningen i nätverk kring kemiska produkter och varor: Kemikalienätverket och plastnätverket Tänk om plast vid Länsstyrelsen Skåne. Under 2021 deltar kommunen i Läkemedelsverkets nationella tillsynsprojekt *Tillsyn av hudkrämer* hos återförsäljare.

Luftkvalitén i centralorten

Luften i centrum blir gradvis allt bättre. Mätningar visar för varje år en stadig minskning av halter utsläpp av både kvävedioxid och svaveldioxid. Årets mätningar visar också att luftkvaliteten har varit bättre under perioden då Coronarestriktioner gällt, mars-december. En minskad trafik har gett lägre halter av kvävedioxid.

Kapitel 4 – Bästa livskvalitet

Alla ska ha förutsättningar till hög livskvalitet genom tillgång till natur, kultur, fritidsaktiviteter och professionell kommunal service. Utsläpp och emissioner ska inte påverka människa eller natur negativt.

En trygg livsmiljö

Ett tryggt och säkert Trelleborg är en av fullmäktiges prioriterade inriktningar under den pågående mandatperioden.

Trygghet i samverkan

En viktig utgångspunkt i det lokala förebyggande arbetet är Samverkansöverenskommelsen mellan kommun och polis 2019-2022. Arbetet samordnas inom Tryggare Trelleborg där metoden EST – Effektiv Samordning för Trygghet – har börjat implementeras. I fokus är ungdomars alkohol- och drogkonsumtion samt relaterad brottslighet och trygghet i offentlig miljö, inklusive trafikmiljön.

Under året har kommunen och polisen undertecknat ett nytt medborgarlöfte i syfte att skapa ett tryggare Trelleborg. Högre polisiär närvaro, att polisen och kommunen har ett aktivt brotts- och drogförebyggande arbete samt att kommunen utlovar ett samordnat och effektivt arbete för social hållbarhet för pojkar och flickor är några exempel på vad som ingår.

Trygghetsvårdar som bidrar

Trygghetsvårdarnas arbete är mycket uppskattat bland trelleborgarna och har fortsatt att utvecklas under 2020. I dagsläget har kommunen sex trygghetsvårdar som arbetar i två lag. De möter en hel del ungdomar, varav flera med psykisk ohälsa. Trygghetsvårdarna har en viktig roll i att stötta och vid behov lotsa ungdomar vidare. Det finns ett nära samarbete mellan ungdomsenheten, socialtjänsten och polisen.

USSP – ett förebyggande arbete för unga

Det förebyggande arbetet riktat till barn och unga i åldern 0-20 år samordnas huvudsakligen inom samverkansgruppen USSP – Ungdomsenheten, Skola, Socialtjänst, Polis. Syftet är att stötta tonårsföräldrar med kunskap om tonåringar och alkohol samt lyfta fram föräldrars viktiga roll och ansvar. I syfte att förebygga social oro med koppling till covid-19 har en lokal handlingsplan tagits fram, där flertalet av kommunens förvaltningar ansvarar för olika åtgärder och aktiviteter. För att få ökad kännedom om hur narkotikaanvändningen ser ut på befolkningsnivå, har en avloppsanalys gjorts.

Föreningslivets roll

Ett sätt att stärka det lokala säkerhets- och trygghetsarbetet är att involvera föreningslivet. Pandemigruppen har avsatt 400 000 kr i lokal- och anläggningsbidrag för kompensation med anledning av pandemin och 16 föreningar har beviljats medel av kultur - och fritidsnämnden.

Trygghetsåtgärder i fysisk miljö

Inför sommaren gjordes en kartläggning över vilka skolor och förskolor som drabbas av mycket skadegörelse, busliv och risk för anlagda bränder. Mobila övervakningskameror används och samtliga högstadieskolor har installerat inomhuskameror i syfte att skapa en tryggare miljö och underlätta vid brottsmisstanke.

Trelleborgs kommun har fått belysning runt Långhuset och Entrébyggnaden. Det finns förslag om ytterligare belysning samt en värmekamera riktad mot Långhuset.

Polisen och kommunen har kontinuerlig dialog gällande gator och platser där fordon kör för fort. Polisen planerar sina trafikkontroller utifrån den information som inkommer från kommunen. Inga trygghetsvandringar har kunnat genomföras under året, men ett förslag på hur en digital vandring kan genomföras håller på att tas fram.

God infrastruktur och ett hållbart resande

Trepartssamverkan mellan Trelleborg, Vellinge och Malmö kommun har enats om förlängningen av buss 144 från Östra Greve till Persborg i Malmö. Förändringen kommer vara i bruk inför hösten 2021. Som en del av Storstadspaketet kommer buss 146 att ha slutstation på Södervärn istället för Malmö C, vilket våra medborgare motsatte sig med en namninsamling.

Under Trafikantveckan invigdes den nya cykelvägen på Engelbrektskatan och lånE-cykel på Söderslättsallén. Tre säkra gång- och cykelpassager har byggts längst med Västra Värmlingevägen i Skegrie med hjälp av statlig medfinansiering. Revideringen av cykelplanen reformerades och kommer istället bli en del av kommunens heltäckande trafikplan.

Närhet till natur och hav

Gröna ytor under utredning

För att människor ska använda grönområden i vardagen är det viktigt att de är *bostadsnära* – max 300 meter från bostaden. I Sverige har 99 % av tätortsinvånare ett grönområde inom 300 meter från sin bostad, i Trelleborg ligger denna siffra på 92 %. De invånare som saknar bostadsnära grönområden hittas främst i tätortens centrala och norra delar. I centrala Trelleborg är dessutom befolkningstätheten högre än i resten av tätorten, vilket innebär att ett stort antal invånare ska dela på relativt lite grönområdesytor. Arbetet med att söka tillstånd för att anlägga en sandstrand och strandpark i Västra Sjöstaden har påbörjats. Utfyllnaden och marknivåhöjningen kommer bli viktiga delar av tätortens framtida skydd samtidigt som de ger högklassiga rekreationsmöjligheter för boende och besökare.

Omsorg av kusten

En idéstudie, om hur strandnära bebyggelse kan skyddas mot översvämningar från havet, har presenterats. I fokus är skyddsområdena de områden som har sammanhängande bebyggelse och infrastruktur. Baserat på utredningens resultat har det beslutats att arbetet med kustskydd utanför tätorten Trelleborg, utifrån översvämningssrisk, initialt ska fokusera på samtliga hamnområden och tätorten Beddingestrand. Parallellt med detta arbete kommer Trelleborgs kommun att förbättra kommunikationen i frågan med medborgare, särskilt i utsatta delar av kuststräckan.

Vandringsstråk

Den 5 km långa promenadslungan *Hälsans Stig* genom Albäcksskogen invigdes i maj 2020. Hälsans Stig sköts av kommunen men Hjärt- och Lungfonden står bakom konceptet med promenadvänliga stigar i fin miljö runt om i hela Sverige.

Skåneledsetappen från Trelleborgs centralstation västerut mot Vellinge färdigställdes år 2020. Etappen är lättvandrad och bjuder på såväl kulturinslag som goda möjligheter att uppleva både växter och djurliv.

En meningsfull fritid

Under året har skyltning om rökförbud på inhägnade idrottsanläggningar setts över och vid behov åtgärdats. Ett arbete har inletts med att följa upp föreningarnas arbete gällande värdegrundsfrågor, vilket fortsätter 2021 i dialog med föreningslivet. För att kunna erhålla verksamhetsbidrag från Trelleborgs kommun är det obligatoriskt för bidragsberättigade föreningar att redogöra för arbete med värdegrundsfrågor, exempelvis jämlikhet och jämställdhet, inkludering, delaktighet samt alkohol- och drogförebyggande arbete.

Trelleborgs Konståkningsklubb har under sommaren arrangerat balkonggympa; enklare gympapass på tre olika platser i staden. Detta i syfte att uppmuntra boende till rörelse i vardagen, vilket är angeläget under rådande pandemi. Satsningen har genomförts i samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen, Trelleborgs Konståkningsklubb och AB TrelleborgsHem.

Folkhälsa

Fysisk aktivitet är sjukdomsförebyggande och påverkar välbefinnande och självkänsla positivt. Trelleborg deltar i Region Skånes arbete mot en bättre folkhälsa. Ökad fysisk aktivitet och bättre levnadsvanor för barn och unga föreslås i den kommande strategin för social hållbarhet.

Resultatet av Region Skånes folkhälsoenkät presenterades under 2020. Det kan konstateras att folkhälsan generellt sett är god i Skåne och Trelleborg, med ett något sämre resultat i Trelleborg jämfört med Skåne som helhet. Emellertid finns områden som pekar åt fel håll. Den psykiska ohälsan ökar, särskilt bland kvinnor. Andelen med övervikt och fetma ökar på grund av inaktivitet och stillasittande. Bland män syns en hög andel med lågt socialt deltagande. En av förklaringarna till resultatet är att utbildningsnivån i Trelleborg är lägre än Skånes genomsnitt. Hälsa, livsvillkor, levnadsvanor och andra faktorer som påverkar hälsa förbättras gradvis med stigande utbildningsnivå.

En ljus framtid för Trelleborg

Under våren 2021 arrangeras *Framtids- och innovationsdagen* i Trelleborg. Temat för dagen är *Ljusare tider* och ska kännetecknas av ett tillsammans-arbete, där kommunens olika förvaltningar och bolag samt näringsidkare aktivt medverkar. Syftet är att samlas kring kommunens vision *Trelleborgs kommun ska vara en framgångskommun med hög livskvalitet och en långsiktigt hållbar tillväxt* och de tre beslutade inriktningsmålen för 2020-2023: tryggt och säkert samhälle, barn och ungas uppväxtvillkor och utvecklingsmöjligheter samt attraktivt näringsliv.

En projektgrupp arbetar med att knyta samman aktörer och genomföra dagen. En ungdomsgrupp bestående av elever från olika program på gymnasiet medverkar i planering, genomförande och uppföljning.

Tillsammans blickar vi nu mot *Ljusare tider* med en Framtids- och innovationsdag som kan samla och inspirera hela Trelleborg.